

Nr 111.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1950/51 m. m.; given Drottningholms slott den 24 februari 1950.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut

GUSTAF ADOLF

Allan Vougt.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 24 februari 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vougt, förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1950/51 och anför därvid följande.

Inledning.

Från och med budgetåret 1940/41 redovisas huvuddelen av försvarets fastigheter å en särskild i rikshuvudboken uppförd kapitalfond, numera benämnd försvarets fastighetsfond. Denna fastighetsredovisning omfattar dock icke fastigheter av enbart kulturhistoriskt värde. Sedan i enlighet med beslut av 1943 års riksdag vissa av försvarets fabriker organiserats såsom statligt affärsverk, varvid fabrikernas tillgångar och skulder från och med budgetåret 1944/45 upptagits till redovisning å en särskild kapitalfond, benämnd försvarets fabriksfond, ha vidare de av fabrikena disponerade fastigheterna från samma tidpunkt överförts från fastighetsfonden till fabriksfonden. Beslut har härjämte meddelats om att vissa fastigheter skola upptagas till redovisning å en särskild fond, försvarets bostadsanskaffningsfond.

Försvarets fastighetsfond består från och med den 1 juli 1948 av fyra delfonder, nämligen arméns delfond, marinens delfond, flygvapnets delfond och befästningars delfond.

I årets statsverksproposition, bilaga 2 till specifikation av inkomsterna å riksstaten, har framlagts ett beräknat förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1950/51. I överensstämmelse med statförslaget ha å driftbudgeten i förslaget till riksstat bland Inkomster av statens kapitalfonder upptagits totalbeloppet av de i statförslaget för respektive delfonder angivna överskotten och bland Egentliga statsutgifter å fjärde huvudtiteln under rubrikerna C. Försvarskrafterna och E. Diverse med tills vidare beräknade belopp upptagits särskilda anslag för ersättning till envar av fastighetsfondens fyra delfonder för vederbörande förvaltningsmyndigheters rätt att nyttja de till fonden hörande eller av fonden förhyrda fastigheterna. Nämda anslag ha beräknats till för arméns delfond 19 000 000 kronor, för marinens delfond 6 800 000 kronor, för flygvapnets delfond 12 300 000 kronor och för befästningars delfond 8 068 000 kronor.

Översikt av fastighetsfondens ställning.

Av riksräkenskapsverkets utdrag ur rikshuvudboken för budgetåret 1948/49 samt av ämbetsverkets specifikation av bland annat försvarets fastighets- och värdeminskningsskonton m. m. för samma budgetår framgår, att fondens ställning per den 30 juni 1949 var följande. (Då beslutet om inrättande av befästningars delfond icke kunnat genomföras under budgetåret 1948/49, omfattar sammanställningen icke några värden för denna fond.)

Arméns delfond:

Tillgångar:

Markvärde	74 205 165: 14	
Byggnadsvärde	618 913 398: 99	
Fordringar hos andra fonder	8 166 404: 30	701 284 968: 43

Skulder:

Värdeminskningsskonto	471 731 381: 94	
Diverse medel	<u>8 166 404: 30</u>	479 897 786: 24
Kapitalbehållning		221 387 182: 19

*Marinens delfond:***Tillgångar:**

Markvärde	58 802 602: 94	
Byggnadsvärde	169 579 829: 44	
Fordringar hos andra fonder	<u>1 826 770: 95</u>	230 209 203: 33

Skulder:

Värdeminskningsskonto	127 635 199: 70	
Diverse medel	<u>1 826 770: 95</u>	129 461 970: 65
Kapitalbehållning		100 747 232: 68

*Flygvapnets delfond:***Tillgångar:**

Markvärde	20 606 711: 19	
Byggnadsvärde	352 052 698: 42	
Fordringar hos andra fonder	<u>1 253 071: 90</u>	373 912 481: 51

Skulder:

Värdeminskningsskonto	220 214 626: 79	
Diverse medel	<u>1 253 071: 90</u>	221 467 698: 69
Kapitalbehållning		152 444 782: 82

I detta sammanhang må erinras, att den för budgetåret 1948/49 fastställda staten för fastighetsfonden balanserade på 48,410 miljoner kronor. Inkomsterna beräknades till detta belopp och utgifterna och överskottet till respektive 29,950 och 18,460 miljoner kronor. Utfallet av staten framgår av en i budgetredovisningen för budgetåret 1948/49 (s. 202 och 203) intagen sammanställning. Enligt denna har fondens överskott uppgått till 18 485 914 kronor 29 öre, som tillförts statsregleringen.

Innan jag ingår på frågan om fastighetsfondens stat för nästa budgetår torde jag få till behandling upptaga dels vissa med uppläggnings av befästningars delfond sammanhängande spörsmål, dels ock förslag om avveckling av försvarets bostadsanskaffningsfond.

Uppläggnings av befästningars delfond.

I enlighet med förslag i propositionen 1948: 157 (riksdagens skrivelse nr 169) har under försvarets fastighetsfond från och med den 1 juli 1948 inrättats en ny delfond, benämnd Befästningars delfond, för redovisning av försvarets

befästningar och bergrumsanläggningar med undantag av å flygfälten befintliga befästningar, vilka senare skulle redovisas under flygvapnets delfond.

Genom beslut den 21 maj 1948 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att i samråd med flygförvaltningen, med beaktande av vad i förenämnda proposition anförts, till Kungl. Maj:t inkomma med förslag dels till överföring till redovisning å befästningars delfond av å arméns, marinens och flygvapnets delfonder redovisade befästningar och bergrumsanläggningar och dels till invärdering i fastighetsfonden för redovisning å flygvapnets delfond respektive befästningars delfond av i fastighetsfonden icke invärderade befästningar och bergrumsanläggningar, varvid skulle iakttagas, att anläggningar av ifrågavarande karaktär, som bekostats av å driftbudgeten anvisade medel, skulle upptagas till redovisning såsom helt avskrivna.

Med skrivelse den 30 november 1949 har *fortifikationsförvaltningen* inkommit med förslag till uppläggning av befästningars delfond. Förvaltningen har inledningsvis anført, att arbetet med sammanställandet av specifikationer över de objekt som borde tillföras befästningars delfond ännu icke helt slutförts. Med hänsyn till arbetets omfattning hade tiden varit knapp och i vissa fall icke medgivit tillräckligt detaljstudium. Bland de objekt, som ännu icke slutbehandlats, inginge de å flygfälten befintliga befästningarna. Vidare hade beträffande vissa baracker befunnits lämpligt att låta frågan om deras invärdering i fonden anstå. Betydande svårigheter hade förelegat att med hänsyn till organisatoriska förhållanden avgöra, till vilken delfond en viss anläggning skulle hänföras. Någon allmängiltig gräns hade sålunda icke kunnat uppdragas mellan befästningars delfond och övriga delfonder, utan hade vissa frågor fått avgöras från fall till fall.

Fortifikationsförvaltningen har nu föreslagit att till redovisning å befästningars delfond skola överföras vissa å de övriga delfonderna redovisade befästningar och bergrum ävensom vissa anläggningar, tillkomna med andra medel än kapitalbudgetens.

Vad angår frågan om avskrivning av ifrågavarande försvarsanläggningar anser fortifikationsförvaltningen, att någon skillnad mellan egentliga befästningar och anläggningar av kommersiellt värde icke kan göras. Enligt förvaltningen syntes därför i princip samtliga de anläggningar som bekostats eller komme att bekostas av å kapitalbudgeten anvisade medel böra omedelbart helt avskrivas. Därest fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster icke nu kunde belastas med den engångsavskrivning som därvid erfordrades, syntes de överförda anläggningarna böra avskrivas med årliga avskrivningar i likhet med vad som gällde beträffande å de övriga delfonderna redovisade byggnaderna.

Riksräkenskapsverket har för sin del funnit lämpligt och önskvärt, att alla investeringar i befästningars delfond omedelbart i sin helhet avskrivas. Ämbetsverket förordar, att denna princip tillämpas vid anvisandet av nya investeringsanslag för delfonden. Beträffande åter de investeringar, för vilka anslag hittills anvisats å kapitalbudgeten, bör enligt ämbetsverket avskrivning företagas i den ordning, som förutsatts vid anslagens beviljande.

I anslutning härtill har riksräkenskapsverket förordat, att överföringar till befästningars delfond per den 1 juli 1949 skola ske enligt följande sammanställning.

	Markvärde	Byggnadsvärde	Avsättning till värdeminsk- ningskonto
Överfört från Arméns delfond....	2 221 644: 68	70 083 630: 23	40 178 656: 86
» » Marinens delfond ..	1 788 023: 90	27 992 258: 53	18 194 020: 16
» » Flygvapnets delfond	822 204: 59	27 191 753: 94	14 277 869: 07
Anläggningar tillkomna med andra medel än kapitalbudgetens	1 521 016: 50	426 154 792: 31	426 154 792: 31
	<u>6 352 889: 67</u>	<u>551 422 435: 01</u>	<u>498 805 338: 40</u>

Härav framgår att per den 1 juli 1949 nettovärdet å befästningars delfond kommer att uppgå till 58 969 986: 28 kronor.

Riksräkenskapsverket har härjämte föreslagit, att utgifter efter den 1 juli 1949 å de investeringsanslag och anvisningar å investeringsanslag, som upptagits i särskild bilaga till fortifikationsförvaltningens skrivelse och avse befästningsanläggningar, jämte motsvarande grundavskrivningar, skola redovisas å befästningars delfond.

Departementschefen. Jag tillstyrker att mark- och anläggningsvärden överföras till redovisning å befästningars delfond av försvarets fastighetsfond från övriga delfonder i huvudsaklig överensstämmelse med riksräkenskapsverkets förslag. Jag förordar vidare att i enlighet med ämbetsverkets förslag å befästningsfonden till redovisning upptagas de befästningsanläggningar som utförts med anlitage av andra än å kapitalbudgeten anvisade medel.

Beträffande frågan om avskrivning av de till befästningsfonden hänförliga anläggningarna får jag framhålla följande. Enligt 1948 års riksdags beslut angående inrättande av befästningars delfond skola anläggningar, som överföras till redovisning å delfonden och som bekostats med å driftbudgeten anvisade medel, upptagas såsom helt avskrivna. Den nu föreslagna invärderingen i befästningsfonden har skett i enlighet härmed.

Vad åter angår anläggningar som utförts med anlitage av å kapitalbudgeten anvisade anslag har något principbeslut rörande avskrivningsfrågorna hittills icke fattats. Grundavskrivning av investeringar i delfonden ha emellertid under budgetåren 1948/49 och 1949/50 skett efter samma grunder som för övriga delfonder, d. v. s. beräknats till 50 % av den totala investeringen med undantag för kostnader för markförvärv.

Olika förslag i fråga om avskrivning av till fonden hänförliga anläggningar ha gjorts. Sålunda uttalade 1946 års militära fastighetsutredning, vars förslag låg till grund för beslutet om inrättandet av befästningars delfond, att skillnad borde göras mellan å ena sidan egentliga befästningar, som borde avskrivas helt, samt å andra sidan i berg insprängda anläggningar med kommersiellt värde, vilka syntes böra avskrivas under en längre följd av år. Fortifikationsförvaltningen har, såsom förut framhållits, ansett

att i princip samtliga anläggningar böra omedelbart helt avskrivas. Riksräkenskapsverket åter har förordat att principen om 100-procentig avskrivning bör tillämpas vid anvisandet av nya investeringsanslag för delfonden, under det att investeringar, för vilka anslag hittills anvisats å kapitalbudgeten, böra avskrivas i den ordning som förutsatts vid anslagens beviljande. Riksräkenskapsverkets förslag i fråga om uppläggning av befästningsfonden är upprättat i enlighet härmed.

För egen del är jag icke beredd att nu taga slutlig ställning till här berörda avskrivningsfrågor. Då det i varje fall förefaller tveksamt om 100-procentig grundavskrivning skall behöva ske av alla bergrumsanläggningar, bör enligt min mening ytterligare utredning företagas, därvid bör eftersträvas att göra avskrivningsreglerna så enkla som möjligt för att de icke skola bli administrativt för betungande. Det torde böra ankomma på fortifikationsförvaltningen att i samråd med riksräkenskapsverket verkställa utredningen och inkomma med förslag i ämnet. I avvaktan härpå torde de nuvarande för försvarets fastighetsfond tillämpade avskrivningsprinciperna böra gälla även för befästningars delfond.

Den uppläggning av befästningars delfond som nu föreslagits kan emellertid ske i enlighet med riksräkenskapsverkets förslag utan att slutlig ställning tages till avskrivningsfrågorna. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser härutinnan.

Avveckling av försvarets bostadsanskaffningsfond.

I enlighet med förslag i propositionen 1944: 175 beslöt riksdagen (skrivelse nr 322), att de fastigheter som förvaltades av försvarets bostadsanskaffningsnämnd skulle från och med den 30 juni 1944 upptagas till redovisning å en särskild i rikshuvudboken uppförd kapitalfond, betecknad försvarets bostadsanskaffningsfond. Härjämte bemyndigade riksdagen Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter rörande bostadsanskaffningsfonden.

Genom beslut den 2 juni 1944 förordnade Kungl. Maj:t om inrättande från och med den 30 juni 1944 av nämnda fond. I samband därmed meddelades beslut om överförande till redovisning å fonden av vissa tillgångsvärden genom överföringar från bland annat fonden för förslag till statsverket och försvarsväsendets fastighetsfonds delfonder. Härjämte uppdrog Kungl. Maj:t åt bostadsanskaffningsnämnden att dels verkställa utredning rörande redovisning å försvarets bostadsanskaffningsfond av vissa övriga fastigheter, som då redovisades å försvarets fastighetsfond, och att inkomma med de förslag, vartill utredningen kunde föranleda, dels ock gemensamt med riksräkenskapsverket avgiva förslag rörande grunderna för avskrivning av å bostadsanskaffningsfonden redovisade fastigheter.

Sedan bostadsanskaffningsnämnden sedermera framlagt förslag om åstadkommande av en i möjligaste mån enhetlig redovisning av försvarets personalbostäder, därvid nämnden för sin del förordade, att i huvudsak samtliga försvarets friliggande bostadsbyggnader skulle överföras till redovisning på en

ny fond, försvarets bostadsfond, medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 9 februari 1945, att förslag rörande grunderna för avskrivning av å bostadsanskaffningsfonden redovisade fastigheter för det dåvarande icke behövde avgivas utan att denna fråga finge bedömas i samband med frågan om grunderna för avskrivningen av kapitaltillgångarna å den föreslagna nya bostadsfonden.

Emellertid har förslaget om inrättande av en ny försvarets bostadsfond icke genomförts. Ej heller har utredningen om överföring av fastigheter fullföljts. Å försvarets bostadsanskaffningsfond redovisas sålunda fortfarande förutom viss tomtmark endast bostäder, som uppförts av bostadsanskaffningsnämnden eller av denna nämnd övertagits av dåvarande egnahemsstyrelsen. Frågan om regler för avskrivning av å fonden redovisade kapitaltillgångar är ännu icke löst.

I skrivelse den 30 november 1949 har *fortifikationsförvaltningen*, i samråd med försvarets fabriksstyrelse, avgivit förslag till avveckling av försvarets bostadsanskaffningsfond och uppdelning av densamma på arméns, marinens och flygvapnets delfonder av försvarets fastighetsfond från och med budgetåret 1950/51. Fortifikationsförvaltningen har därvid inledningsvis anført, att enär jämlikt 1947 års riksdagsbeslut angående omorganisation av fortifikations- och byggnadsförvaltningen inom försvaret dess byggnader, däribland bostadsbyggnaderna, lagts under en och samma myndighets förvaltning, skälet för att bibehålla en särskild fondredovisning för de av dåvarande försvarets bostadsanskaffningsnämnd förvaltade fastigheterna bortfallit. Ämbetsverket har vidare framhållit, att önskemålet att erhålla en klarare överblick över försvarets bostadsbestånd och avkastningen därav syntes kunna förverkligas på ett betydligt enklare sätt än att en ny kapitalfond tillskapades för ändamålet. Fortifikationsförvaltningen kunde sålunda icke dela den uppfattningen att försvarets samtliga friliggande bostadsbyggnader borde överföras till en särskild fond, försvarets bostadsfond. Härigenom skulle icke ernås någon klar överblick över försvarets bostadsbestånd, enär en avsevärd del av bostäderna vore inrymda i kasern eller andra byggnader, vilka användes även för andra ändamål än såsom bostäder. Att överföra även dessa bostäder till en särskild bostadsfond syntes enligt förvaltningen knappast vara tänkbart med hänsyn till de olägenheter, som skulle uppstå, därest en del av en byggnad vore redovisad på en fond och återstoden av byggnaden på en annan fond. Förvaltningens bokföring vore numera så anordnad, att uppgifter om de inkomster och utgifter, som belöpte på bostäderna, lätt kunde erhållas ur bokföringen. Icke heller önskemålet att erhålla en klarare överblick över bostadsbeståndets avkastning syntes sålunda numera kunna åberopas som skäl för en särskild fondredovisning av bostäderna.

Enligt en i skrivelsen intagen sammanställning uppgå de på bostadsanskaffningsfonden den 30 juni 1949 redovisade tillgångsvärdena till omkring 10,3 miljoner kronor, därav markvärde inemot 200 000 kronor. Enligt fortifikationsförvaltningens förslag bör av dessa tillgångsvärden överföras, omkring 5,8 mil-

joner kronor till arméns delfond, omkring 1,7 miljon kronor till marinens delfond samt omkring 2,8 miljoner kronor till flygvapnets delfond. Ur kapitalredovisningssynpunkt bör enligt fortifikationsförvaltningens mening i samband med överflyttningen till försvarets fastighetsfond byggnadsvärderna enligt vanliga avskrivningsregler nedskrivs till 50 %. Enligt fortifikationsförvaltningen synes övervägande skäl även tala för att byggnadsvärderna därjämte nedskrivs med summan av de årsavskrivningar, som skulle ha verkställts, därest fastigheterna redan från början varit redovisade på fastighetsfonden. Grundavskrivningarna samt de retroaktiva årsavskrivningarna uppgå enligt förslaget till i runt tal 5 350 000 kronor, att täckas från fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster. Redovisningen av den löpande förvaltningen bör enligt fortifikationsförvaltningen inordnas under staten för försvarets fastighetsfond, vilket skulle innebära, att reparations- och underhålls- samt avskrivningskostnader bestridas från fonden och att fonden tillgodoföres hyresinkomsternas bruttobelopp.

I propositionen 1944: 175 upptogs till behandling jämväl frågan om försäljning av de av bostadsanskaffningsnämnden förvaltade bostäderna.

I propositionen framhölls, att bostadsbehovet för försvarets personal i första hand borde tillgodoses genom kommunal eller enskild byggnadsverksamhet. Endast för det fall att dylik bostadsproduktion i erforderlig omfattning icke kom till stånd borde staten mera direkt engagera sig i bostadsbygandet. Därvid uppförda bostadslägenheter borde emellertid snarast möjligt överlätas till befattningshavarna; enligt den för bostadsanskaffningsnämnden fastställda instruktionen ålåg det nämnden att vidta åtgärder för överförande i enskild ägo av här avsedda fastigheter i den mån så ur statens synpunkt funnes ändamålsenligt.

Efter förslag i förenämnda proposition bemyndigade riksdagen Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vissa i propositionen angivna grunder medgiva försäljning eller upplåtelse med tomträtt och i samband därmed belåning av de fastigheter, som förvaltas av försvarets bostadsanskaffningsnämnd.

Fortifikationsförvaltningen har i anslutning till förslaget om avveckling av försvarets bostadsanskaffningsfond framhållit, att överflyttningen till försvarets fastighetsfond av de å bostadsanskaffningsfonden redovisade fastigheterna icke behövde påverka frågan om försäljning av fastigheterna. Ämbetsverket har icke heller ifrågasatt någon ändring i principerna för hyressättningen; hyrorna borde således även i fortsättningen hållas i nivå med den allmänna hyresmarknadens.

Departementschefen. I samband med att den tidigare försvarsgrensvis bedrivna förvaltningen av försvarets fastighetsbestånd centraliserades till en förvaltningsmyndighet, fortifikationsförvaltningen, avvecklades försvarets bostadsanskaffningsnämnds verksamhet. Denna övertogs av fortifikationsförvaltningen. De motiv som ledde till förslaget om inrättande av en särskild

fond, försvarets bostadsanskaffningsfond, för redovisning av de av nämnden förvaltade bostäderna förefinnas därefter icke längre. Jag delar fortifikationsförvaltningens uppfattning att denna fond nu bör avvecklas och att det å fonden redovisade fastighetsbeståndet överföres till försvarets fastighetsfond.

I samband med beslutet om inrättandet av bostadsanskaffningsfonden lämnades frågan öppen i vilken omfattning i fonden gjorda investeringar borde avskrivnas. Fortifikationsförvaltningen har nu föreslagit, att för detta fastighetsbestånd skall gälla de avskrivningsregler som i övrigt tillämpas för försvaret, d. v. s. 50-procentig grundavskrivning. Jag är icke beredd att nu taga ställning i denna fråga. Erinras må, att i princip hyressättningen för dessa fastigheter skall anknyta till den allmänna hyresnivån och att försäljning av fastigheterna ansetts böra eftersträvas. Jag finner avskrivningsfrågorna beträffande försvarets bostadsbestånd böra av fortifikationsförvaltningen upptagas till förnyade överväganden. I samband därmed bör jämväl upptagas till omprövning grunderna för försäljning av de bostäder, varom här är fråga. Hittills har icke bemyndigandet att försälja av bostadsanskaffningsnämnden förvaltat fastighet utnyttjats. Jag förutsätter emellertid, att, därest fråga om försäljning av fastighet som omfattats av bemyndigandet, blir aktuell, försäljning skall få genomföras i enlighet med de för bemyndigandet gällande grunderna.

En överföring av bostadsanskaffningsfondens tillgångar till fastighetsfondens delfonder kan ske även om ställning icke nu tages till avskrivningsfrågorna. Fastighetsbeståndet bör därvid upptagas å fastighetsfonden såsom i sin helhet oavskrivet. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela för överföringen erforderliga föreskrifter.

Efter överföringen böra kostnaderna för reparationer och underhåll samt inkomsterna av hyresmedel redovisas över staten för fastighetsfonden. Myn-digheternas förslag till stat för budgetåret 1950/51 är uppgjort i enlighet härmed. Med den inställning jag intagit i avskrivningsfrågan behöver särskilda medel icke beräknas för årsavskrivning av fastighetsbeståndet under budget-året 1950/51.

Förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1950/51.

Staten för försvarets fastighetsfond skall jämlikt 1948 års riksdag upptaga följande titlar, nämligen å inkomstsidan A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler, B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtta lokaler och markområden, C. Inkomster av övnings- och skjutfält och D. Diverse inkomster samt å utgiftssidan A. Reparations- och underhållskostnader m. m., B. Avsättning till värdeminskningsskonto och C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden ävensom Överskott att tillföras riksstatens driftbudget. Inkomsterna respektive utgifterna under de angivna titlarna skola upptagas särskilt för de olika delfonderna.

Fortifikations- och flygförvaltningarna ha i särskild skrivelse den 9 december 1949 gemensamt avgivit förslag till ändringar i bestämmelserna rörande förvaltningen av försvarets fastighetsfond och därvid föreslagit, bland annat, att inkomstposten Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden begränsas till att avse endast hyror med ty åtföljande ändrad rubricering. Arrendeinkomsterna borde överföras till redovisning under inkomstposten Diverse inkomster. Riksräkenskapsverket har i utlåtande avstyrkt ifrågavarande förslag. Jag är av samma åsikt som riksräkenskapsverket och följer således vid beräkningen av de olika posterna i staten den gällande uppställningen.

Utgifterna.

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.

Angående grunderna för beräkningen av medelsbehovet för reparation och underhåll av försvarets byggnadsbestånd torde få hänvisas till vad som därom anfördes i propositionen 1949: 71 med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för innevarande budgetår. Såsom av propositionen framgår uppdelas försvarets byggnadsbestånd i tre grupper beroende på fastighetens ålder. Medelsbehovet för reparationer och underhåll beräknas till viss procent av den faktiska byggnadskostnaden för varje särskild fastighet omräknad till 1935 års prisnivå. Denna underhållsprocent, omräknad till 1948 års prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex (188), utgör i första gruppen 2,07 % för arméns och flygvapnets delfonder och 2,82 % för marinens delfond samt i andra och tredje grupperna 1,5 % respektive 0,75 % för samtliga delfonder utom beträffande flygfält och befästningar, för vilka gälla särskilda bestämmelser.

Arméns delfond. För budgetåret 1949/50 beräknades reparations- och underhållskostnaderna för arméns delfond enligt följande sammanställning.

a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	6 513 000
b) Smärre förbättringsarbeten	650 000
c) Löpande underhåll av övningsfält m. m.	1 170 000
d) Iståndsättning av jordbruksfastigheter	691 000
e) Övriga iståndsättningsarbeten	1 400 000
f) Skatter	100 000
g) Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar	100 000
h) Ändringsarbeten föranledda av vissa forskningsförsök	80 000
i) Rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m.	150 000
j) Iordningställande av vissa lokaler	158 000
	Summa kronor 11 012 000

Fortifikationsförvaltningen har i skrivelse den 10 december 1949 med förslag till inkomst- och utgiftsstat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1950/51 i överensstämmelse med förut angivna principer uppskattat värdena

under arméns delfond å de byggnader m. m., för vilka underhållsanslag skola beräknas, till 288 687 314 kronor för byggnader hänförliga till första gruppen samt 49 779 947 kronor respektive 92 720 248 kronor för byggnader under andra respektive tredje grupperna.

Vidare har fortifikationsförvaltningen jämlikt sitt förslag till uppdelning av försvarets bostadsanskaffningsfond beräknat värdena å de byggnader, som föreslagits skola överföras till arméns delfond till respektive 996 828 kronor i andra gruppen och 2 550 310 kronor i tredje gruppen.

För underhåll av de baracker, som i enlighet med Kungl. Maj:ts direktiv beräknas kvarstå såsom permanenta förråd och vilka ännu icke invärderats i fastighetsfonden, har för innevarande budgetår beräknats ett belopp av 74 000 kronor, motsvarande 0,74 % av byggnadsvärdet, 10 000 000 kronor. Fortifikationsförvaltningen har — under erinran att verket i sitt förslag till stat för fastighetsfonden för innevarande budgetår framhållit det angelägna i att underhållsprocenten ökades till 1,5 — anfört, att i och med att byggnader, som uppförts under budgetåret 1941/42, för budgetåret 1950/51 i underhållshänseende hänfördes till grupp 2, de under samma tid uppförda barackerna även borde räknas till denna grupp. Då allra största delen av barackerna uppförts före den 30 juni 1942, hade förvaltningen — icke blott med hänsyn till behovet av ökat anslag utan även med hänsyn till byggnadernas ålder — beräknat underhållskostnaderna för budgetåret 1950/51 efter underhållsprocenten för grupp 2 på samtliga barackers sammanlagda byggnadsvärde, 10 000 000 kronor, reducerat till 1935 års byggnadskostnadsnivå efter index 143,5 (beräknat medelindex) eller till 6 969 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har liksom tidigare beräknat underhållskostnaderna för vissa byggnader å Järvafältet, vilka icke ingå i fastighetsfondens byggnadsvärde, procentuellt. Byggnadsvärdet har förvaltningen uppskattat till 1 272 000 kronor.

De sammanlagda värden, å vilka underhållsanslag ha beräknats, utgöra således:

	Grupp 1	Grupp 2	Grupp 3
Byggnader m. m. i fastighetsfonden	288 687 314	49 779 947	92 720 248
Byggnader, som föreslås överförda från försvarets bostadsanskaffningsfond	—	996 828	2 550 310
Baracker	—	6 969 000	—
Byggnader å Järvafältet	1 272 000	—	—
Summa kronor	289 959 314	57 745 775	95 270 558

Underhållskostnaderna ha av fortifikationsförvaltningen enligt förut angivna grunder beräknats till:

1. gruppen	289 959 314 × 2.07 %	6 002 158
2. »	57 745 775 × 1.50 %	866 187
3. »	95 270 558 × 0.75 %	714 529
	Summa kronor	7 582 874

Detta belopp bör emellertid enligt fortifikationsförvaltningen minskas med de beräknade kostnaderna för yttre renhållning, 150 000 kronor, varför skulle återstå ett belopp av i runt tal 7 433 000 kronor.

I enlighet härmed har fortifikationsförvaltningen för underhåll av byggnader beräknat 7 433 000 kronor, därav 6 693 000 kronor belöpa på posten löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. och 740 000 kronor på posten smärre förbättringsarbeten.

Beträffande behovet av medel för löpande underhåll av övningsfält m. m. har fortifikationsförvaltningen anfört i huvudsak följande.

De erforderliga utgifterna till löpande underhåll för budgetåret 1950/51 uppginge efter av fortifikationsförvaltningen verkställda reduceringar av förbandens äskanden till 1 300 000 kronor, vilket belopp av förvaltningen ansåges oundgängligen erforderligt. Dessa utgifter fördelade sig med 1 120 000 kronor på ordinarie underhåll, 20 000 kronor på större reparationer, 30 000 kronor på nybyggnads- och förändringsarbeten samt 130 000 kronor på oförutsedda utgifter. Det ordinarie underhållet upptog utgifter för jordbruksfastigheter, såsom gödningsämnen, utsäde, maskiner och redskap m. m. samt för skogsfastigheter såsom sådd, plantering, skogshushållningsplaner m. m. Dessa båda utgiftsgrupper skapade förutsättningar för inkomster sedda på kortare eller längre sikt. Ett nedskärande av utgifterna skulle ofelbart medföra minskade inkomster. Därutöver erfordrades emellertid medel för sådant underhåll av fälten, som icke vore direkt inkomstbringande men icke desto mindre nödvändigt. Däribland märktes utgifter för underhåll av vägar, broar och mark m. m. i avsikt att möjliggöra eller underlätta de militära övningarna. De ordinarie utgifterna för vägunderhållet beräknades uppgå till cirka 300 000 kronor. Det hade befunnits nödvändigt att hålla vägarna i framkomligt skick, så att de icke alltför mycket sletto på fordonen. Den ökade motoriseringen ställde stora krav på vägarna. Även själva övningsmarken utsattes för sönderkörning särskilt av stridsvagnarna. Den måste lagas för att icke verka upplöjd åker och för att icke så småningom bli helt oframkomlig. Dessa arbeten å vägar och övningsmark medförde avsevärda kostnader. Vissa av arbetena vore så vittgående, att kostnaderna för desamma borde upptagas under delposten till iståndsättning av jordbruksfastigheter. De mera ordinarie arbetena av denna art borde bekostas av underhållsmedel. De för större reparationer samt nybyggnads- och förändringsarbeten erforderliga summorna vore relativt obetydliga beroende på att endast oundgängligen erforderliga arbeten medtagits i avvaktan på slutförandet av den grundliga översyn av arrendegårdarna, som nu påginge. De beräknade oförutsedda utgifterna omfattade cirka 10 % av hela underhållsbeloppet, och hade erfarenheten givit vid handen, att så oundgängligen erfordrades.

Till löpande underhåll av övningsfält m. m. har förvaltningen sålunda beräknat en sammanlagd summa av 1 300 000 kronor.

Vad angår kostnaderna för iståndsättning av jordbruksfastigheter har ämbetsverket anfört följande.

Den anbefallda översynen av byggnadsbeståndet å jordbruksfastigheterna hade påbörjats och hittills hunnit slutföras beträffande första militärområdet. För iståndsättning av jordbruksbyggnaderna inom detta militärområde erfordrades ett belopp av 350 000 kronor. Översynen komme att fortsättas under åren 1950—1954 beträffande övriga militärområden enligt särskild

plan. Beträffande den för iståndsättning av arrendegårdarna å Järvafältet beräknade årliga kostnaden av 300 000 kronor hade erfarenheten visat, att så stort belopp knappast hunne förbrukas under året, varför en summa av 100 000 kronor syntes vara tillfyllest för budgetåret 1950/51. Under detta budgetår borde även verkställas vissa iståndsättningsarbeten av vägar m. m. å Älvsborgs regementes övningsområde, infanteriskjutskolans övningsområde samt Villingsbergs och Väddö skjutfält för respektive 55 000 kronor, 78 000 kronor, 205 000 kronor och 96 000 kronor.

För iståndsättning av jordbruksfastigheter har således beräknats ett sammanlagt belopp av (350 000 + 100 000 + 55 000 + 78 000 + 205 000 + 96 000 =) 884 000 kronor.

För andra iståndsättningsarbeten å arméns byggnader har fortifikationsförvaltningen beräknat ett belopp av 1 000 000 kronor vara erforderligt. För speciella iståndsättningsarbeten — modernisering av förläggningen å Karlberg, iståndsättning av elektriska installationer samt vägarbeten — har förvaltningen, i likhet med föregående och innevarande budgetår, beräknat 400 000 kronor. Slutligen har ämbetsverket funnit det synnerligen angeläget, att ett belopp av 2 000 000 kronor beräknades för utbyte av vid nybyggnad använd krismateriel. Sammanlagt skulle alltså under delposten till övriga iståndsättningsarbeten erfordras (1 000 000 + 400 000 + 2 000 000 =) 3 400 000 kronor.

Skatter för tjänstebostäder, uthyrningsfastigheter och jordbruksfastigheter ha beräknats till 200 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har vidare anfört, att i avsikt att rationalisera diskningsarbetet inom försvarets matinträttningar arméförvaltningens intendenturavdelning samt marin- och flygförvaltningarna anskaffat ett större antal nya diskmaskiner av modern konstruktion med rullbanor och drivaggregat. Ämbetsverken hade sedermera hos fortifikationsförvaltningen hemställt om genomförande av med installationen av ifrågavarande maskiner förenade ombyggnads- och ändringsarbeten m. m. i diskrummen. Enär i de flesta fall nya varmvattenberedare jämte ventilationsanordningar därvid visat sig erforderliga, bleve de kostnader som åvilade fortifikationsförvaltningen relativt höga. Sålunda bleve kostnaderna för armén 455 000 kronor, för marinen 145 000 kronor och för flygvapnet 130 000 kronor. Ämbetsverket har föreslagit, att i staten för budgetåret 1950/51 å varje delfond upptages en särskild delpost, förslagsvis benämnd »åtgärder i samband med installation av nya diskmaskiner» och har å arméns delfond för ändamålet beräknat ett belopp av 455 000 kronor.

För ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar ha beräknats 200 000 kronor, varjämte 25 000 kronor beräknats erforderliga för ändringsarbeten föranledda av vissa forskningsförsök. Utgifterna för rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m. ha å arméns delfond beräknats uppgå till sammanlagt 600 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har slutligen hemställt, att särskilda medel

mätte anvisas för åtgärder till förekommande av olycksfall vid arbete å tak och för ändamålet beräknat ett belopp av 675 000 kronor.

De sammanlagda underhållsmedlen skulle sålunda beträffande arméns delfond uppgå till (6 693 000 + 740 000 + 1 300 000 + 884 000 + 3 400 000 + 200 000 + 455 000 + 200 000 + 25 000 + 600 000 + 675 000 =) 15 172 000 kronor.

Riksräkenskapsverket har i ett den 10 februari 1950 till försvarsdepartementet inkommet utlåtande anför, att ämbetsverket upptagit de procentberäknade underhållskostnaderna för byggnader å arméns, marinens och flygvapnets delfonder samt för de byggnader å försvarets bostadsanskaffningsfond, vilka föreslagits skola överföras till nämnda delfonder, till de av fortifikationsförvaltningen föreslagna beloppen. Under arméns delfond ha dessa kostnader uppskattats till 7 452 000 kronor. För byggnader å Järvafältet, som avsetts skola överföras från jordbruks- och skogsfastigheter till kasernfastigheter, har riksräkenskapsverket därvid i likhet med fortifikationsförvaltningen beräknat underhållsmedel å 26 000 kronor. För underhåll av baracker, som i framtiden skola kvarstå såsom permanenta förråd, ha däremot upptagits 74 000 kronor eller samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår. De beräknade kostnaderna för löpande reparation och underhåll av byggnader ha i enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag minskats med 150 000 kronor, motsvarande kostnaderna för yttre renhållning.

För smärre förbättringsarbeten har riksräkenskapsverket räknat med ett belopp av 670 000 kronor, utgörande i runt tal 10 % av posten till löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. Beloppet är 70 000 kronor lägre än enligt fortifikationsförvaltningens förslag. För löpande underhåll av övningsfält m. m. har upptagits samma belopp som anvisats för innevarande budgetår, eller 1 170 000 kronor.

Delposten övriga iståndsättningsarbeten har riksräkenskapsverket upptagit med samma belopp som i gällande stat, 1 400 000 kronor. Ämbetsverket har härvid erinrat om att enligt uttalande i propositionen nr 108 till 1947 års riksdag frågan om medel för utbyte av krismateriel borde upptagas till bedömande i ett större sammanhang. För rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m. har riksräkenskapsverket beräknat samma belopp som för innevarande budgetår, eller 150 000 kronor.

Riksräkenskapsverket har vidare i sitt stafförslag under envar av delfonderna upptagit en ny delpost benämnd underhåll av enskilda vägar. Rörande ifrågasvarande medelsbehov har ämbetsverket framhållit, att de av fortifikationsförvaltningen under anslagsposten till hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden beräknade medlen för underhåll av arrenderade markområden och av vissa vägar utanför de områden, som försvaret förvaltar eller eljest disponerar, respektive 60 000 kronor, 5 000 kronor, 20 000 kronor och 20 000 kronor, till cirka 90 % avsåge underhåll av vägar. Riksräkenskapsverket har uttalat, att i den mån medel anvisades för deltagande i underhåll av enskilda vägar, detta borde ske under anslagsposten

till reparations- och underhållskostnader m. m. I överensstämmelse härmed har riksräkenskapsverket under arméns delfond beräknat ett belopp av 54 000 kronor för ändamålet.

Beträffande förslaget att anvisa särskilda medel till åtgärder i samband med installation av nya diskmaskiner samt till förekommande av olycksfall vid arbete å tak har riksräkenskapsverket ansett övriga för reparations- och underhållskostnader anvisade medel kunde anlitas härför. Ämbetsverket har således icke beräknat några medel för ifrågavarande ändamål.

Med biträdande i övrigt av fortifikationsförvaltningens förslag har riksräkenskapsverket beräknat posten till reparations- och underhållskostnader m. m. till 11 485 000 kronor.

I särskild skrivelse den 11 februari 1950 har *fortifikationsförvaltningen* hemställt, att 200 000 kronor måtte anvisas för andra åtgärder än byggnadsarbeten, erforderliga för effektivisering av värnpliktsutbildningen. Förvaltningen har därvid bland annat anfört.

Under senare tid ha behov uppkommit av att för utbildningens effektivisering vidtaga vissa åtgärder, för vilka medelsbehovet anmälts till förvaltningen vid så sen tidpunkt, att medel därför icke kunnat medräknas i ämbetsverkets medelsräskanden för nästkommande budgetår. Dessa kostnader kunde icke bestridas av de till förvaltningens förfogande stående delposterna i staten för fastighetsfonden. Sålunda hade den 30 december 1949 till ämbetsverket anmälts behov av cirka 15 000 kronor för utdikning av granatkastarskjutbana vid Värmlands regementes övningsfält. Behovet hade föranletts därav att å banan, där marken vore sank, blindgångare trängt ner i marken. Då tillgänglig apparatur för sökande av blindgångare icke fungerade tillförlitligt, hade det icke med säkerhet kunnat konstateras, att icke blindgångare funnes kvar i dikena. Detta hade medfört, att dikena icke kunnat rensas. För att banan åter skulle bli användbar vore det därför nödvändigt, att nya diken upptoges. Vidare erfordrades omkring 70 000 kronor för vägarbeten vid Hallands regementes skjutterräng å Nyårsåsen. Planläggning av dessa arbeten påginge inom förvaltningen, men medel för desammas utförande saknades. Därjämte erfordrades, enligt anmälan av platsbefälhavaren i Karlsborg, medel för att avlösa arrendet å ett kronan tillhörigt torp, Vispås, vilket varit utarrenderat sedan 1917 men snarast borde frånträdas av arrendatorn dels för att lämna ökade övningsmöjligheter åt de vid Karlsborg förlagda förbanden, och dels på grund av att en utarrendering av torpet icke längre vore möjlig till följd av det intrång i form av skador och täta utrymningar, som redan nu förorsakades vid övningarna.

Departementschefen. Mot de av fortifikationsförvaltningen tillämpade principerna för beräkning av reparations- och underhållskostnaderna, vilka i huvudsak överensstämma med de för innevarande budgetår tillämpade och godtagits av riksräkenskapsverket, har jag icke något att erinra. Underhållskostnaderna för byggnader å arméns delfond samt för de byggnader å försvarets bostadsanskaffningsfond, vilka föreslås skola överföras till arméns delfond, böra sålunda upptagas enligt riksräkenskapsverkets förslag, därav å delposten till löpande reparation och underhåll av byggnader 6 732 000 kronor och å delposten till smärre förbättringsarbeten 670 000 kronor.

För iståndsättning av jordbruksfastigheter kan jag icke tillstyrka mer än 784 000 kronor.

För övriga iståndsättningsarbeten har fortifikationsförvaltningen äskat 3 400 000 kronor, varav 2 000 000 kronor för utbyte av vid nybyggnad använd krismateriel. Såsom jag anförde vid anmälan av propositionen nr 108 till 1947 års riksdag, anser jag, att denna fråga bör upptagas till bedömande i ett större sammanhang. Jag föreslår alltså, att posten beräknas till samma belopp som i staten för innevarande budgetår, eller till 1 400 000 kronor.

För skatter beräknar jag i enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag 200 000 kronor.

För rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m. har för innevarande budgetår beräknats 150 000 kronor. För nästa budgetår har fortifikationsförvaltningen begärt en väsentligt ökad medelsanvisning. Jag förordar emellertid att delposten i enlighet med riksräkenskapsverkets förslag beräknas till oförändrat belopp.

Förslaget att anvisa särskilda medel för andra åtgärder än byggnadsarbeten, erforderliga för effektivisering av värnpliktsutbildningen, anser jag mig med hänsyn till nödvändigheten att undvika uppkommande hinder för den planerade utbildningen böra såtillvida tillstyrka att jag föreslår, att för ändamålet uppföres en särskild delpost å 100 000 kronor.

Jag biträder riksräkenskapsverkets förslag att i förevarande sammanhang beräkna medel, 54 000 kronor, för underhåll av enskilda vägar.

Då jag icke i övrigt har något att erinra mot fortifikationsförvaltningens av riksräkenskapsverket biträdda beräkningar, uppskattar jag medelsbehovet under posten på följande sätt:

a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	6 732 000
b) Smärre förbättringsarbeten	670 000
c) Löpande underhåll av övningsfält m. m.	1 170 000
d) Iståndsättning av jordbruksfastigheter.....	784 000
e) Övriga iståndsättningsarbeten	1 400 000
f) Skatter	200 000
g) Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar	200 000
h) Ändringsarbeten föranledda av vissa forskningsförsök	25 000
i) Rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m.	150 000
j) Underhåll av enskilda vägar	54 000
k) Andra åtgärder än byggnadsarbeten, erforderliga för effektivisering av värnpliktsutbildningen	100 000
	Summa kronor 11 485 000

Jag förutsätter, att det skall ankomma på Kungl. Maj:t att medgiva den jämkning mellan de särskilda posterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

Marinens delfond. Reparations- och underhållskostnaderna m. m. beräknades för budgetåret 1949/50, såvitt angår marinens fastigheter, enligt följande:

a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	2 060 000
b) Löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m.	460 000
c) Smärre förbättringsarbeten	210 000
d) Underhåll av övningsfält m. m.	25 000
e) Skatter	1 000
f) Iståndsättningsarbeten	550 000
g) Rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m.	50 000
	<hr/>
	Summa kronor 3 356 000

Fortifikationsförvaltningen har i sin skrivelse med förslag till stat för fastighetsfonden anfört, att enligt bokslutet för budgetåret 1948/49 värdet av äldre byggnader utgjorde 72 480 386 kronor, varav för hamnanläggningar 21 161 080 kronor. Värdet av nya byggnader och anläggningar, med undantag av hamnanläggningar, vore för andra gruppen 11 249 155 kronor och för tredje gruppen 28 796 673 kronor. Värdet av nya hamnanläggningar utgjorde för motsvarande grupper 983 447 kronor respektive 1 789 581 kronor.

Enligt sitt förslag till uppdelning av försvarets bostadsanskaffningsfond har fortifikationsförvaltningen beräknat, att till marinens delfond skulle överföras byggnader till ett värde av 1 005 133 kronor, hänförliga till tredje underhållsgruppen.

Fortifikationsförvaltningen har erinrat om att ämbetsverket i skrivelse den 14 oktober 1948 gjort framställning om att byggnadsvärdet för äldre byggnader skulle uppskrivas med 10 165 180 kronor samt byggnadsvärdet för nyare byggnader med 21 295 345 kronor. Sedermera hade emellertid förvaltningen med hänsyn till det pågående arbetet med upprättande av förslag till överföringar till och invärderingar i befästningars delfond av byggnader och anläggningar hemställt, att framställningen icke måtte föranleda någon åtgärd samt meddelat, att ämbetsverket hade för avsikt att framdeles, när definitivt beslut om vad som skulle tillföras befästningars delfond föreläge, inkomma med nytt förslag i ärendet. Av förestående byggnadsvärden hade till invärdering i befästningars delfond numera föreslagits 1 980 880 kronor avseende äldre byggnader och 12 060 095 kronor avseende nyare. De värden, å vilka underhållsanslag borde beräknas, utgjorde därefter 8 184 300 kronor för äldre byggnader. Reducerat efter ett medelindex av 143,5 utgjorde beloppet för nyare byggnader 6 435 714 kronor. Beloppet borde fördelas med hälften på grupp 2 och hälften på grupp 3.

Fortifikationsförvaltningen har vidare anfört i huvudsak följande.

Såsom förvaltningen tidigare framhållit hade vid 1938 års invärdering i fastighetsfonden åtskilliga anläggningar tillhörande kasernområden m. m., såsom vägar, yttre elektriska ledningar, gas-, vatten- och avloppsledningar, icke invärderats med byggnadsvärde i fastighetsfonden. Dessa anläggningar stode fortfarande utanför denna. Sedan vissa av dessa äldre anläggningar föreslagits bli invärderade i befästningars delfond, återstode ett byggnadsvärde å 14 635 375 kronor. Härtill komme anläggningar av samma art, utförda efter fastighetsfondens bildande på andra anslag än investeringsanslag, för inne-

varande budgetår beräknade i staten till en anskaffningskostnad av 8 750 000 kronor. Av detta belopp hade anläggningar till ett värde av 5 780 500 kronor föreslagits bli överförda till befästningars delfond, varefter återstode 2 969 500 kronor. Reducerat till 1935 års byggnadskostnadsnivå utgjorde beloppet 2 069 338 kronor, med lika fördelning på grupp 2 och på grupp 3.

Under erinran att från och med budgetåret 1949/50 marinens hamnanläggningar skulle undantagas från den procentuella beräkningsmetod, som användes för beräkning av underhåll för huvuddelen av försvarets fastighetsbestånd, samt att underhållsmedel för dessa anläggningar skulle fastställas efter individuell uppskattning har fortifikationsförvaltningen vidare anfört följande.

Ambetsverket hade låtit verkställa utredning rörande omfattningen av ifrågavarande anläggningar samt av underhållet av desamma, såväl beträffande sådana som tillhörde fastighetsfonden som beträffande dem som läge utanför densamma, men borde invärderas. Med hänsyn därtill och enär motivet till att andra beräkningsgrunder än den procentuella borde ligga till grund för underhåll av hamnanläggningar m. m. ytterst varit, att den procentuella beräkningsgrunden ansetts medföra för lågt underhållsanslag, syntes det för närvarande, i avvaktan på utredningens resultat, mest riktigt att fortfarande använda den procentuella beräkningsmetoden. Fortifikationsförvaltningen hade därför funnit sig även för budgetåret 1950/51 böra beräkna underhållskostnaderna för dessa anläggningar efter denna metod.

Värdet av i fastighetsfonden ej ingående hamnanläggningar (dockor, slipar, kajer, broar m. m.) hade för innevarande budgetår beräknats till 9 240 000 kronor för äldre anläggningar och till 4 700 000 kronor för nyare sådana. Av dessa hade anläggningar föreslagits bli invärderade i befästningars delfond till ett värde av 879 375 kronor för äldre och till 1 969 500 kronor för nyare. Förvaltningen beräknade nu å marinens delfond underhållsanslag å 8 360 625 kronor för äldre anläggningar och 2 730 500 kronor för nyare anläggningar, de senare reducerade till 1935 års byggnadskostnadsnivå efter index 143,5 till 1 902 788 kronor och fördelade med hälften på grupp 2 och hälften på grupp 3.

De sammanlagda värden, å vilka underhållsanslag enligt fortifikationsförvaltningens mening böra beräknas, framgå av följande sammanställning.

	Grupp 1	Grupp 2	Grupp 3
Byggnader m. m., utom hamnanläggningar, i fastighetsfonden	51 319 306	11 249 155	28 796 673
Byggnader ej invärderade i fastighetsfonden	8 184 300	3 217 857	3 217 857
Specialanläggningar, utom hamnanläggningar, ej invärderade i fastighetsfonden	14 635 375	1 034 669	1 034 669
Hamnanläggningar i fastighetsfonden	21 161 080	983 447	1 789 581
Hamnanläggningar, ej invärderade i fastighetsfonden	8 360 625	951 394	951 394
Byggnader överförda från försvarets bostadsanskaffningsfond	—	—	1 005 133
Summa kronor	103 660 686	17 436 522	36 795 307

Underhållskostnaderna ha av fortifikationsförvaltningen enligt förut angivna grunder beräknats till:

1. gruppen	103 660 686 × 2.82 %	2 923 231
2. »	17 436 522 × 1.50 %	261 548
3. »	36 795 307 × 0.75 %	275 965
		Summa kronor 3 460 744

Detta belopp föreslås emellertid minskas med de beräknade kostnaderna för yttre renhållning, 90 000 kronor, varför skulle återstå i runt tal 3 370 000 kronor, att fördelas med 2 238 000 kronor på posten löpande reparation och underhåll av byggnader m. m., 882 000 kronor på posten löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m. samt 250 000 kronor på posten för smärre förbättringsarbeten.

För underhåll av övningsfält m. m. har fortifikationsförvaltningen beräknat 20 000 kronor. Med hänsyn till förefintlig reservation ha skatterna beräknats till endast 1 000 kronor.

För iståndsättningsarbeten å marinens byggnader har upptagits samma belopp som anvisats för innevarande budgetår, 550 000 kronor. Vidare har fortifikationsförvaltningen meddelat, att även vid marinen erfordrades särskilda medel för ersättning av krismateriel. För ifrågavarande iståndsättningsarbeten erfordrades för nästkommande budgetår 750 000 kronor. Det sammanlagda beloppet under delposten till iståndsättningsarbeten har således uppskattats till (550 000 + 750 000 =) 1 300 000 kronor.

Såsom anförts under arméns delfond har fortifikationsförvaltningen för marinen beräknat 145 000 kronor till åtgärder i samband med installation av nya diskmaskiner. Vidare har förvaltningen erinrat om att i staten för innevarande budgetår beträffande flygvapnets delfond upptagits en särskild delpost för ändringsarbeten, föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid de centrala flygverkstäderna. Åtgärder av samma art och i samma syfte erfordrades även vid marinverkstäderna i Stockholm och Karlskrona. Ämbetsverket har därför föreslagit, att för ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid marinverkstäderna måtte beräknas ett belopp av 175 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har slutligen beräknat 80 000 kronor för rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m. och 150 000 kronor för åtgärder till förekommande av olycksfall vid arbete å tak.

De sammanlagda underhållsmedlen skulle sålunda beträffande marinens delfond uppgå till (2 238 000 + 882 000 + 250 000 + 20 000 + 1 000 + 1 300 000 + 145 000 + 175 000 + 80 000 + 150 000 =) 5 241 000 kronor.

Riksräkenskapsverket har i sin beräkning upptagit de procentberäknade underhållskostnaderna för byggnader å marinens delfond samt för de från försvarets bostadsanskaffningsfond överförda byggnaderna till de av fortifikationsförvaltningen föreslagna beloppen. För underhåll av i fastighetsfonden icke invärderade anläggningar och byggnader utom hamnanläggningar har verket föreslagit, att samma belopp anvisas som för innevarande budgetår, eller 350 000 kronor. Det för löpande reparation och underhåll av byggnader beräknade beloppet har minskats med de beräknade kostnaderna för yttre renhållning, vilka skola bestridas från vederbörligt anslag till bränsle m. m.

För löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m. har riksräkenskapsverket i avvaktan på resultatet av den utredning, som igångsatts för att utröna behovet av underhållsmedel för såväl å fastighetsfonden redovisade som utanför densamma liggande hamnanläggningar, föreslagit oförändrat belopp, 460 000 kronor. För smärre förbättringsarbeten har räknats med ett belopp av 190 000 kronor, utgörande i runt tal 10 % av posten till löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. För iståndsättningsarbeten har förordats samma belopp som för innevarande budgetår, eller 550 000 kronor.

För rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m. har riksräkenskapsverket räknat med oförändrat belopp, eller 50 000 kronor. Ämbetsverket har vidare föreslagit en ny delpost för underhåll av enskilda vägar och härför beräknat 4 000 kronor. Däremot ha icke beräknats några medel för åtgärder i samband med installation av nya diskmaskiner respektive till förekommande av olycksfall vid arbete å tak. Riksräkenskapsverket anser, att övriga för reparations- och underhållskostnader anvisade medel kunna anlitas härför.

Med biträdande i övrigt av fortifikationsförvaltningens förslag har riksräkenskapsverket beräknat posten till reparations- och underhållskostnader m. m. till 3 358 000 kronor.

Departementschefen. För marinens delfond beviljades för budgetåret 1948/49 underhållsmedel för icke invärderade anläggningar utom hamnanläggningar med 318 000 kronor, motsvarande ett byggnadsvärde för äldre byggnader å 12 miljoner kronor. I avvaktan på ett fastställande av de värden, som kunde komma att tillföras marinens delfond, anvisades för innevarande budgetår ett till 350 000 kronor förhöjt belopp för ändamålet. Såsom fortifikationsförvaltningen framhållit erfordras ytterligare utredning, innan invärdering kan ske. Riksräkenskapsverket har föreslagit att för underhåll av ifrågakvarande byggnader och anläggningar för budgetåret 1950/51 skall beräknas samma belopp som för innevarande budgetår eller 350 000 kronor. Med hänsyn till att underhållsmedel för en del av byggnaderna och anläggningarna beräknats under befästningars delfond föreslår jag emellertid, att detta belopp reduceras till 250 000 kronor. Då i övrigt riksräkenskapsverkets beräkningar icke givit mig anledning till erinran, synes för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. böra beräknas ett belopp av 1 808 000 kronor. För smärre förbättringsarbeten räknar jag med 180 000 kronor, utgörande i runt tal tio procent av posten till löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.

För iståndsättningsarbeten har fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår äskat 1 300 000 kronor. För innevarande budgetår ha anvisats 550 000 kronor. Ökningen avser medel för utbyte av krismateriel. Under hänvisning till vad jag anfört beträffande motsvarande post under arméns delfond förordar jag samma belopp som anvisats för innevarande budgetår.

Förslaget att anvisa särskilda medel för bestridande av kostnaderna för vissa byggnadsändringar i rationaliseringssyfte vid marinverkstäderna anser

jag mig kunna tillstyrka och förordar därför, att för ändamålet uppföres en särskild delpost å 175 000 kronor.

Då jag i övrigt icke funnit anledning till erinran mot riksräkenskapsverkets förslag, beräknar jag förevarande post på följande sätt:

a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	1 808 000
b) Löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m.	460 000
c) Smärre förbättringsarbeten	180 000
d) Underhåll av övningsfält	20 000
e) Skatter	1 000
f) Istandsättningsarbeten	550 000
g) Ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid marinverkstäderna	175 000
h) Rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m.	50 000
i) Underhåll av enskilda vägar	4 000
	Summa kronor 3 248 000

Jag förutsätter, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att medgiva den jämkning mellan de särskilda posterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

Flygvapnets delfond. För budgetåret 1949/50 beräknades posten för reparationer och underhåll m. m. för flygvapnets del på följande sätt:

a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	1 896 000
b) Smärre förbättringsarbeten	175 000
c) Underhåll av flygfält m. m.	1 293 000
d) Underhåll av övningsfält m. m.	56 000
e) Skatter	50 000
f) Istandsättningsarbeten	250 000
g) Ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid de centrala flygverkstäderna	100 000
h) Rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m.	50 000
	Summa kronor 3 870 000

Fortifikationsförvaltningen har till grund för beräkningen av underhållsmedlen lagt ett värde av äldre byggnader å 51 538 262 kronor. Detta värde fördelade sig med 42 803 812 kronor för byggnader, med 325 500 kronor för hangarernas startplattor och med 8 408 950 kronor för flygfält m. m. Värdet för nyare byggnader exklusive värdet för flygfält m. m. utgjorde för andra gruppen 34 211 962 kronor och för tredje gruppen 84 474 974 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har vidare anfört följande. Jämlikt meddelade provisoriska bestämmelser rörande kompetensfördelningen mellan fortifikationsförvaltningen och flygförvaltningen skulle å sistnämnda förvaltning handläggas ärenden angående nybyggnad, ombyggnad, underhåll och förvaltning i övrigt av, bland annat, hangarernas startplattor. Värdet för dessa inginge som regel i byggnadsvärdet för själva hangarbyggnaderna. Då underhåll av

nämnda plattor skulle handhavas av flygförvaltningen och då ifrågavarande ärenden i princip icke vore artskilda från motsvarande ärenden rörande underhåll av flygfältens start- och rullbanor, hade fortifikationsförvaltningen, efter samråd med försvarets civilförvaltning och flygförvaltningen, överfört anläggningskostnaderna för dessa startplattor till byggnadsvärdena för flygfält. Ifrågavarande startplattors värden uppginge för gruppen nyare byggnader den 30 juni 1949 till 3 023 800 kronor.

Enligt sitt förslag till uppdelning av försvarets bostadsanskaffningsfond har fortifikationsförvaltningen beräknat, att till flygvapnets delfond skulle överföras byggnader m. m. till ett värde av 677 456 kronor för andra gruppen och 1 154 507 kronor för tredje gruppen.

De sammanlagda värden, å vilka underhållsanslag ha beräknats, utgöra således:

	Grupp 1	Grupp 2	Grupp 3
Byggnader och anläggningar i fastighetsfonden..	42 803 812	34 211 962	84 474 974
Byggnader överförda från försvarets bostadsanskaffningsfond	—	677 456	1 154 507
Summa kronor	42 803 812	34 889 418	85 629 481

Underhållskostnaderna ha enligt förut angivna grunder beräknats till:

1. gruppen	42 803 812 × 2.07 %	886 039
2. »	34 889 418 × 1.60 %	523 341
3. »	85 629 481 × 0.75 %	642 220
	Summa kronor	2 051 600

Ifrågavarande belopp borde emellertid enligt fortifikationsförvaltningen minskas med kostnaderna för yttre renhållning, beräknade till 40 000 kronor, i följd varav skulle återstå ett belopp av 2 011 600 kronor eller avrundat 2 012 000 kronor, därav 1 812 000 kronor belöpa på posten löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. och 200 000 kronor på posten smärre förbättringsarbeten. Emellertid skall delposten till löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. ökas med kostnaden för ersättningsanskaffning och underhåll av flygvapnets brandmateriel. Fortifikationsförvaltningen har beräknat ifrågavarande kostnader till 200 000 kronor. Förenämnda delpost skulle alltså uppgå till sammanlagt (1 812 000 + 200 000 =) 2 012 000 kronor.

Beträffande kostnaderna för underhåll av flygfält m. m. har fortifikationsförvaltningen anfört, att byggnadsvärdet för flygfält med tillhörande start- och rullbanor den 30 juni 1949 uppginge till sammanlagt 94 731 819 kronor. Därtill skulle läggas anläggningskostnaderna för hangarernas startplattor, vilka uppginge till (325 500 + 3 023 800 =) 3 349 300 kronor. Det sammanlagda värdet för flygfält med tillhörande start- och rullbanor utgjorde sålunda (94 731 819 + 3 349 300 =) 98 081 119 kronor. Till flygfälten hörande befästningsanläggningars byggnadsvärden (icke redovisade å fastighetsfonden)

hade under det gångna året icke undergått någon förändring och utgjorde sålunda den 30 juni 1949 20 040 000 kronor. I enlighet med de i propositionen 1948: 157 framlagda beräkningsgrunderna, vilka förvaltningen följt, uppginge underhållsmedlen för flygfält med tillhörande start- och rullbanor m. m. till $(1,5 \% \times 98\,081\,119 =)$ 1 471 217 kronor och för flygfältens befästningsanläggningar till $(0,5 \% \times 20\,040\,000 =)$ 100 200 kronor. Enligt av flygförvaltningen verkställda utredningar och framlagda planer för modernisering av flygfälten framginge, att fältytorna å ett mindre antal krigsflygfält, vilka användas för flygövningar, mestadels vore så ojämna, att moderna flygplan med stora start- och landningshastigheter icke kunde baseras på dessa fält utan att flygsäkerheten allvarligt äventyrades. Det vore därför erforderligt, att vissa förbättringar och större reparationer av fältytorna på dylika krigsflygfält komme till utförande. Flygförvaltningen hade beräknat kostnaderna härför till i första hand 345 000 kronor, varav för budgetåret 1950/51 skulle erfordras ett belopp av 115 000 kronor. Totalsumman för underhåll av flygfält med tillhörande start- och rullbanor m. m. samt hithörande befästningsanläggningar har sålunda beräknats till sammanlagt $(1\,471\,217 + 100\,200 + 115\,000 =)$ i runt tal 1 686 000 kronor.

För underhåll av övningsfält m. m. har beräknats sammanlagt 130 000 kronor. Häri ingår ett belopp av 75 000 kronor, som bedömts erforderligt för vidtagande av vissa åtgärder rörande röjning, vägarbete och utdikning i syfte att göra bombfällnings- och skjutplatserna tillgängliga med transportfordon. Totalkostnaderna härför ha beräknats till 200 000 kronor.

Skatterna har fortifikationsförvaltningen beräknat till 40 000 kronor, varjämte för iståndsättningsarbeten å flygvapnets byggnader räknats med samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår, eller 250 000 kronor. Förvaltningen har vidare anfört, att även för flygvapnets byggnader erfordrades särskilda medel för ersättning av krismateriel. Ämbetsverket har beräknat, att för ifrågavarande iståndsättningsarbeten erfordrades för budgetåret 1950/51 ett belopp av 1 500 000 kronor. För iståndsättningsarbeten ha sålunda beräknats sammanlagt $(250\,000 + 1\,500\,000 =)$ 1 750 000 kronor.

Vidare ha 130 000 kronor ansetts erforderliga för åtgärder i samband med installation av nya diskmaskiner och 100 000 kronor för ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid de centrala flygverkstäderna.

Slutligen har fortifikationsförvaltningen beräknat 100 000 kronor för rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m. och 105 000 kronor för åtgärder till förekommande av olycksfall vid arbete å tak.

De sammanlagda underhållsmedlen skulle sålunda beträffande flygvapnets delfond uppgå till $(2\,012\,000 + 200\,000 + 1\,686\,000 + 130\,000 + 40\,000 + 1\,750\,000 + 130\,000 + 100\,000 + 100\,000 + 105\,000 =)$ 6 253 000 kronor.

Riksräkenskapsverket har, i huvudsaklig överensstämmelse med fortifikationsförvaltningens förslag, uppskattat de procentberäknade underhållskostnaderna till 2 033 000 kronor. För eldsläckningsmateriel ha emellertid beräk-

nats endast 170 000 kronor eller samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår. De för löpande reparation och underhåll av byggnader beräknade kostnaderna ha minskats med de beräknade kostnaderna för yttre renhållning, vilka skola bestridas från vederbörligt anslag till bränsle m. m. Riksräkenskapsverket har för detta ändamål upptagit det belopp, fortifikationsförvaltningen föreslagit.

För smärre förbättringsarbeten har riksräkenskapsverket beräknat 195 000 kronor, utgörande i runt tal 10 % av posten till löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. För underhåll av flygfält m. m. har riksräkenskapsverket föreslagit, att det av fortifikationsförvaltningen äskade beloppet avrundas till 1 570 000 kronor. För underhåll av övningsfält m. m. har upptagits samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

För istandsättningsarbeten har riksräkenskapsverket beräknat 365 000 kronor. I detta belopp ingår 115 000 kronor till förbättring och större reparationer av fältytorna å krigsflygfält. Ämbetsverket har ansett, att dessa arbeten äro av sådan art, att medel lämpligen bör anvisas under ifrågavarande delpost. För rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m. ha beräknats 50 000 kronor, eller samma belopp som i staten för innevarande budgetår.

Såsom framgår av vad jag anfört under arméns delfond har riksräkenskapsverket upptagit en ny delpost, benämnd underhåll av enskilda vägar och för ändamålet beräknat 18 000 kronor. Ej heller under flygvapnets delfond har ämbetsverket beräknat medel för åtgärder i samband med installation av nya diskmaskiner samt till förekommande av olycksfall vid arbete å tak. Såsom tidigare anförts anser verket, att övriga för reparations- och underhållskostnader anvisade medel kunna anlitas härför.

Med biträdande i övrigt av fortifikationsförvaltningens förslag har riksräkenskapsverket beräknat posten till reparations- och underhållskostnader m. m. till 4 381 000 kronor.

Departementschefen. Angående grunderna för beräkningen av underhållskostnader torde jag få hänvisa till vad som anförts under arméns delfond. Då intet synes vara att erinra mot riksräkenskapsverkets förslag, beräknar jag för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. 1 987 000 kronor.

Enligt de av 1948 års riksdag beslutade grunderna för beräkning av underhållskostnaderna för flygfält m. m. skola ifrågavarande kostnader beräknas i viss relation till anläggningsvärdet, varvid för flygfälten med därå befintliga rullbanor och andra för flygverksamhetens bedrivande omedelbart avsedda anordningar skall tillämpas en underhållskvot av 1,5 % av anläggningsvärdet den 1 juli 1946, medan underhållskvoten för å flygfälten befintliga befästningsanläggningar (flygplanvärn och flygplanvägar) skall vara densamma som skall gälla beträffande befästningar eller 0,5 %. Enligt fortifikationsförvaltningen utgjorde byggnadsvärdet den 30 juni 1949 för flygfält med rullbanor 98 081 119 kronor samt för flygfältens befästningsanläggningar, vilka ej äro redovisade å fastighetsfonden, 20 040 000 kronor. Med utgångspunkt härifrån

har fortifikationsförvaltningen utan att vidtaga föreskriven omräkning till 1946 års prisnivå beräknat det sammanlagda beloppet för underhåll av flygfält m. m. till 1 571 417 kronor. Enär en omräkning av flygfältens bokföringsvärden icke torde komma att medföra någon minskning av underhållsmedlen, har riksräkenskapsverket upptagit delposten till i runt tal 1 570 000 kronor. Mot dessa beräkningar har jag intet att erinra.

För iståndsättningsarbeten har fortifikationsförvaltningen äskat 1 750 000 kronor. För innevarande budgetår äro anvisade 250 000 kronor. Ökningen avser medel för utbyte av krismateriel. Under hänvisning till vad jag anført beträffande arméns ifrågavarande delpost beräknar jag samma belopp som i staten för innevarande budgetår. Emellertid har riksräkenskapsverket föreslagit, att det av fortifikationsförvaltningen äskade beloppet å 115 000 kronor till förbättring och större reparationer av fältytorna å krigsflygfält, vilket belopp av förvaltningen upptagits under delposten till underhåll av flygfält m. m., i stället anvisas under förevarande delpost. Med godkännande av riksräkenskapsverkets förslag beräknar jag för iståndsättningsarbeten ett sammanlagt belopp av 365 000 kronor.

För rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m. har fortifikationsförvaltningen äskat 100 000 kronor. Jag är väl medveten om behovet av rationaliseringsåtgärder på detta område men anser, att under nuvarande förhållanden dessa åtgärder böra vidtagas i långsammare takt. Jag föreslår därför, att delposten upptages med samma belopp som i staten för innevarande budgetår.

Beträffande beräkningen av övriga i anslagsposten ingående delposter kan jag jämväl biträda riksräkenskapsverkets förslag.

Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för flygvapnets delfond bör således för nästa budgetår beräknas på följande sätt:

a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	1 987 000
b) Smärre förbättringsarbeten	195 000
c) Underhåll av flygfält m. m.	1 570 000
d) Underhåll av övningsfält m. m.	56 000
e) Skatter	40 000
f) Iståndsättningsarbeten	365 000
g) Ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid de centrala flygverkstäderna	100 000
h) Rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m.	50 000
i) Underhåll av enskilda vägar	18 000
	<hr/>
	Summa kronor 4 381 000

Jag förutsätter, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att medgiva den jämkning mellan de särskilda posterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

Befästningars delfond. För budgetåret 1949/50 beräknades reparations- och underhållskostnaderna för befästningars delfond på följande sätt:

a) Löpande reparation och underhåll av befästningar och berggrum	2 400 000
b) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	500 000
c) Underhåll av icke invärderade baracker	100 000
d) Reparations- och förbättringsarbeten i centrala ammunitions- förråd	600 000
	Summa kronor 3 600 000

Såsom framgår av propositionen 1949: 71 med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1949/50 har beräkningen av medelsbehovet för reparations- och underhållskostnader m. m. för befästningars delfond under föregående och innevarande budgetår endast varit approximativ, då utredningen angående vilka objekt, som skulle redovisas på denna delfond, icke slutförts.

Fortifikationsförvaltningen har i sin skrivelse med förslag till stat för fastighetsfonden anført, att enligt ämbetsverkets förslag till redovisning av i befästningars delfond ingående anläggningar i delfonden även skulle ingå till befästningsanläggningarna hörande byggnader, specialbyggnader (kajer, bryggor, vägar, spåranläggningar o. d.) samt specialanläggningar (yttre ledningar för vatten, avlopp och värme samt elektriska ledningar m. m.). För samtliga i delfonden ingående anläggningar hade beräkningen av medelsbehovet för reparations- och underhållskostnader skett enligt de i propositionen 1948: 157 framlagda och av riksdagen godkända grunderna. Underhållskostnaden i procent räknat utgjorde enligt 1946 års prisnivå 0,5 %. Denna underhållsprocent bleve omräknad till 1948 års prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex 0,58 %. Utöver dessa procentuellt beräknade underhållsmedel erfordrades å befästningars delfond bland annat medel för istandsättnings- och moderniseringsarbeten samt därjämte för vissa speciellt angivna ändamål.

Fortifikationsförvaltningen har vidare anført bland annat följande.

Värdet av anläggningarna den 1 juli 1948 jämte ökning och avgång för budgetåret 1949/50 framginge av följande uppställning:

	Anskaffnings- kostnad	Enligt 1946 års byggnads- kostnadsnivå
Ställningen den 1/7 1948	542 708 393	595 768 900
Under budgetåret 1948/49 har <i>ökning</i> av värdet ägt rum genom investeringar enligt FCF räkenskaper	+ 14 456 538	+ 12 765 100
<i>Avgår</i> för utbetalningar för ej i bruk tagna (ej färdigställda) anläggningar	— 6 971 456	— 6 155 800
Summa kronor	550 193 475	602 378 200

Underhållsmedlen bleve sålunda ($0,58 \% \times 602\,378\,200 =$) 3 493 794 kronor eller i runt tal 3 494 000 kronor.

Såsom anmäls i förvaltningens förslag till uppläggning av befästningars delfond vore utredningen ännu icke fullt färdig. Ytterligare anläggningar

funnes, som ännu icke hunnit inventeras. Dessa anläggningar komme att föreslås till invärdering före den 30 juni 1950. Ambetsverket beräknade, att värdet av dylika anläggningar, vilka icke vore invärderade i någon av de övriga delfonderna, uppginge till 20 000 000 kronor. Med en underhållsprocent av 0,58 bleve sålunda underhållskostnaderna 116 000 kronor.

I enlighet härmed har medelsbehovet för löpande reparation och underhåll av befästningar m. m. upptagits till (3 494 000 + 116 000 =) 3 610 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har vidare erinrat om att enligt krigsmaterielverkets skrivelse den 16 januari 1947 kostnaderna för rensnings- och förstärkningsarbeten i centrala ammunitionsförråd beräknats till 3 000 000 kronor ävensom att under budgetåren 1947/48—1949/50 ett sammanlagt belopp av (875 000 + 800 000 + 600 000 =) 2 275 000 kronor ställts till förfogande för ändamålet. Även för nästa budgetår erfordrades medel för arbetenas fortsättande. Då utöver de centrala ammunitionsförråden andra större berg-runsanläggningar, bland annat centrala drivmedelsanläggningar, särskilt inom marinen vore i hög grad i behov av rensnings- och förstärkningsarbeten, erfordrades medel för dessa arbeten under nästkommande budgetår. För samtliga ifrågavarande arbeten har förvaltningen beräknat ett belopp av 800 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har framhållit, att medel erfordrades för istandsättningsarbeten av speciellt äldre befästningsanläggningar, och härför beräknat 400 000 kronor. Ambetsverket har tidigare anfört, att jämväl för befästningars delfond erfordrades särskilda medel för ersättning av krismateriel. För budgetåret 1950/51 vore 450 000 kronor erforderliga. För istandsättningsarbeten ha sålunda sammanlagt beräknats 850 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har slutligen anfört, att förutom de anläggningar m. m., som föreslagits eller komme att föreslås till invärdering i befästningars delfond, funnes ett flertal, som ämbetsverket icke ansåge skola eller kunna invärderas i fastighetsfonden. Dessa senare utgjordes av bland annat dels anläggningar i kronan icke tillhöriga fastigheter, dels anordningar och materiel för marina hinder och krigsförtöjningsplatser, dels ock fortifikatorisk rustningsmateriel. För alla dessa anläggningar m. m. kunde icke några procentuella beräkningar av underhållsmedel göras, utan uppskattade fortifikationsförvaltningen det erforderliga underhållsbeloppet till 80 000 kronor. Förvaltningen har vidare anfört, att även under nästkommande budgetår beräknades att, speciellt inom armén, ett stort antal baracker kvarstode, som i avvaktan på utredning om den framtida användningen ännu icke borde invärderas i fastighetsfonden. För underhåll av dessa baracker erfordrades 100 000 kronor. För underhåll av icke invärderade anläggningar m. m. har således beräknats ett sammanlagt belopp av (80 000 + 100 000 =) 180 000 kronor.

De sammanlagda underhållsmedlen skulle sålunda beträffande befästningars delfond uppgå till (3 610 000 + 800 000 + 850 000 + 180 000 =) 5 440 000 kronor.

Riksräkenskapsverket har i sitt utlåtande uttalat, att ämbetsverket icke ansett sig kunna godtaga någon höjning av underhållskvoten. Med tillämpning av en underhållskvot av 0,5 % har underhållsmedlen beräknats till 3 112 000 kronor. För underhåll av icke invärderade baracker har ämbetsverket räknat med samma belopp som anvisats för innevarande budgetår, 100 000 kronor. Till underhåll av enskilda vägar ha beräknats 18 000 kronor.

Riksräkenskapsverket har icke beräknat några medel till reparations- och förbättringsarbeten i centrala ammunitionsförråd och som stöd härför åberopat ett uttalande av 1946 års militära fastighetsutredning, enligt vilket tidigare medelsanvisningar avsetts skola täcka ett engångsbehov för utförande av eftersatta arbeten och särskilda medel icke borde ställas till förfogande efter budgetåret 1948/49. Ej heller har ämbetsverket i sitt stafförslag upptagit någon delpost för iståndsättningsarbeten.

Riksräkenskapsverket har således för reparations- och underhållskostnader m. m. under befästningars delfond beräknat ett sammanlagt belopp av (3 112 000 + 100 000 + 18 000 =) 3 230 000 kronor. Någon uppdelning av anslagsposten å särskilda delposter har ämbetsverket icke ansett vara erforderlig.

Departementschefen. I sitt utlåtande över fortifikationsförvaltningens omförmälda framställning angående uppläggning av befästningars delfond har riksräkenskapsverket föreslagit, att anläggningar till ett sammanlagt värde av 557 775 324 kronor 68 öre, varav 6 352 889 kronor 67 öre markvärde och 551 422 435 kronor 1 öre byggnadsvärde, skola överföras från arméns, marins och flygvapnets delfonder till redovisning å befästningars delfond respektive invärderas å denna delfond. Fortifikationsförvaltningens och riksräkenskapsverkets beräkningar av underhållsmedlen för befästningar m. m. för budgetåret 1950/51 grunda sig på angivna byggnadsvärde.

Enligt propositionen nr 157 till 1948 års riksdag skall beräkningen av underhållskostnaderna för befästningar och bergtrum ske i relation till anläggningsvärdet, varvid för såväl befästningar som bergtrum skall tillämpas en gemensam underhållskvot beräknad till 0,5 % av anläggningsvärdet den 1 juli 1946. Sedan närmare erfarenhet av behovet av underhållsmedel erhållits, förutsattes frågan om en eventuell jämkning av procentsatsen skola upptagas till prövning. Underhållsmedlen skola användas såväl till det löpande underhållet som till erforderliga större bergrensnings- och förstärkningsarbeten.

Utän ytterligare utredning rörande behovet av underhållsmedel kan jag icke förorda höjning av underhållskvoten. Jag har således i likhet med riksräkenskapsverket med tillämpning av en underhållskvot av 0,5 % uppskattat de procentberäknade underhållsmedlen till 3 112 000 kronor.

Till underhåll av baracker och anläggningar, vilka icke ansetts skola eller kunna invärderas å befästningars delfond, har fortifikationsförvaltningen äskat sammanlagt 180 000 kronor. Jag förordar, att samma belopp anvisas för ändamålet som i staten för innevarande budgetår, eller 100 000 kronor.

För iståndsättningsarbeten ha äskats 850 000 kronor, varav 450 000 kronor avse medel för ersättning av krismateriel. Riksräkenskapsverket har, enär

de underhållsmedel, som med tillämpning av den av 1946 års militära fastighetsutredning föreslagna procentsatsen komma att ställas till förfogande, avses skola täcka hela medelsbehovet för reparation och underhåll av befästningar m. m. — bortsett från vissa eftersatta arbeten, för vilka medel tidigare anvisats — icke upptagit någon delpost för iståndsättningsarbeten. Jag ausluter mig till riksräkenskapsverkets förslag i denna del. Beträffande frågan om anvisande av medel för utbyte av vid nybyggnad använd krismateriel torde jag få hänvisa till vad jag därom anfört under arméns delfond.

Då jag i övrigt icke har något att erinra mot riksräkenskapsverkets beräkningar, uppskattar jag medelsbehovet för reparations- och underhållskostnader m. m. under befästningars delfond till (3 112 000 + 100 000 + 18 000 =) 3 230 000 kronor. I likhet med riksräkenskapsverket anser jag någon uppdelning av anslagsposten å särskilda delposter icke vara erforderlig.

B. Avsättning till värdeminskningskonto.

I sitt avgivna förslag till inkomst- och utgiftsstat har *fortifikationsförvaltningen* för avsättning till värdeminskningskonto beräknat ett sammanlagt belopp av 8 130 000 kronor, varav 2 700 000 kronor för arméns delfond, 850 000 kronor för marinens delfond, 3 315 000 kronor för flygvapnets delfond och 1 265 000 kronor för befästningars delfond.

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkning.

Departementschefen. I det föregående har jag förordat, att de från bostadsanskaffningsfonden till försvarets fastighetsfond överförda bostadsfastigheterna tills vidare icke skola avskrivras. Med hänsyn härtill bör avsättningen till värdeminskningskonto i förhållande till myndigheternas förslag minskas med för arméns delfond 25 000 kronor, för marinens delfond 10 000 kronor och för flygvapnets delfond 15 000 kronor.

Jag förordar således, att för avsättning till värdeminskningskonto upptages för arméns delfond förslagsvis 2 675 000 kronor, för marinens delfond förslagsvis 840 000 kronor, för flygvapnets delfond förslagsvis 3 300 000 kronor och för befästningars delfond förslagsvis 1 265 000 kronor, eller sammanlagt 8 080 000 kronor.

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden.

Arméns delfond. För budgetåret 1949/50 beräknades under denna rubrik för arméns del ett belopp av förslagsvis 975 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har för budgetåret 1950/51 beräknat utgiftsbehovet under denna titel till 920 000 kronor, varav omkring 750 000 kronor för hyres- och arrendeutgifter, 70 000 kronor för bränsletillägg, motsvarande omkring 10 % av hyreskostnaden, 40 000 kronor för bestridande av vissa i samband med lokalförhyrningar uppkommande utgifter samt 60 000 kronor för bestridande av kostnader för underhåll av arrenderade markområden och

av vissa vägar utanför de områden, som lantförsvaret förvaltar eller eljest disponerar.

Riksräkenskapsverket har beräknat anslagsposten till 866 000 kronor.

Departementschefen. Såsom redan i det föregående anförts har riksräkenskapsverket i sitt utlåtande över fortifikations- och flygförvaltningarnas förslag till ändringar i bestämmelserna rörande förvaltningen av försvarets fastighetsfond uttalat, att i den mån medel anvisades för deltagande i underhåll av enskilda vägar, detta borde ske under anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. Då de av fortifikationsförvaltningen för var och en av försvarets fastighetsfonds delfonder beräknade medlen för underhåll av arrenderade markområden och av vissa vägar utanför de områden, som försvaret förvaltar eller eljest disponerar, till cirka nittio procent avse underhåll av vägar, har riksräkenskapsverket i överensstämmelse med sitt förenämnda uttalande i motsvarande grad korrigerat fortifikationsförvaltningens beräkningar. Då intet synes vara att erinra häremot, beräknar jag, med godtagande av fortifikationsförvaltningens äskande i övrigt, det sammanlagda medelsbehovet under denna titel till förslagsvis 866 000 kronor.

Marinens delfond. För budgetåret 1949/50 beräknades förevarande anslagspost för marinens del till förslagsvis 125 000 kronor, varav omkring 80 000 kronor för hyresavgifter.

Fortifikationsförvaltningen har för budgetåret 1950/51 beräknat utgiftsbeloppet under denna rubrik till 166 000 kronor, varav omkring 130 000 kronor för bestridande av hyres- och arrendeavgifter och 5 000 kronor för underhåll av arrenderade markområden och av vissa vägar utanför de områden, sjöförsvaret disponerar.

Riksräkenskapsverket har beräknat anslagsposten till 162 000 kronor.

Departementschefen. Under hänvisning till vad ovan anförts beträffande underhållet av vägar beräknar jag, med godtagande av riksräkenskapsverkets förslag, hyres- och arrendeavgifterna m. m. för nästa budgetår förslagsvis till 162 000 kronor.

Flygvapnets delfond. Förevarande anslagspost beräknades för budgetåret 1949/50 för flygvapnets del till förslagsvis 235 000 kronor, varav omkring 115 000 kronor för bestridande av hyresavgifter och omkring 80 000 kronor för fortsatt arrende av markområden för flygfältens befästningsanläggningar.

Fortifikationsförvaltningen har, efter samråd med flygförvaltningen, för budgetåret 1950/51 beräknat utgiftsbehovet under förevarande rubrik till förslagsvis 290 000 kronor, varav omkring 110 000 kronor för bestridande av hyresavgifter, omkring 60 000 kronor för fortsatt arrende av markområden för flygfältens befästningsanläggningar, omkring 70 000 kronor för bestridande av vissa andra arrendeavgifter samt 20 000 kronor för underhåll av arrenderade markområden och av vissa vägar utanför de områden, flygvapnet disponerar.

Riksräkenskapsverket har på anförda skäl jämkat fortifikationsförvaltningens förslag till 272 000 kronor.

Departementschefen. Under hänvisning till vad jag anført under arméns delfond synes för ifrågavarande ändamål böra beräknas ett belopp av förslagsvis 272 000 kronor.

Befästningars delfond. För budgetåret 1949/50 beräknades för denna delfond ett belopp av förslagsvis 1 038 000 kronor, varav omkring 133 000 kronor för hyres- och arrendeutgifter samt 896 000 kronor för förhyrningar av drivmedelsanläggningar.

Fortifikationsförvaltningen har för budgetåret 1950/51 beräknat medelsbehovet till 1 045 000 kronor, varav omkring 140 000 kronor för hyres- och arrendeutgifter, 896 000 kronor för förhyrningar av drivmedelsanläggningar och 20 000 kronor för underhåll av arrenderade markområden och av vissa vägar utanför de områden, som disponeras.

Riksräkenskapsverket har beräknat utgiftsbehovet till 1 027 000 kronor.

Departementschefen. I enlighet med riksräkenskapsverkets förslag beräknar jag för ifrågavarande utgifter ett belopp av förslagsvis 1 027 000 kronor.

Enligt det anförda komma anslagsposterna till hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden att tillhopa utgöra (866 000 + 162 000 + 272 000 + 1 027 000 =) 2 327 000 kronor.

Inkomster.

A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler.

Under denna titel redovisas de belopp, som över budgeten tillföras respektive fonder. Ersättningsbeloppen bestämmas i princip så, att en förräntning efter 4 % erhålles å det vid respektive budgetårs ingång av fonderna disponerade statskapitalet, att i form av överskott tillföras riksstatens inkomstsida. I statsverkspropositionen (bil. 6, punkterna 56, 94, 120 och 169) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1950/51 beräkna följande förslagsanslag, nämligen till

till ersättning till arméns delfond	19 000 000
» » marinens delfond	6 800 000
» » flygvapnets delfond	12 300 000
» » befästningars delfond.....	8 068 000

Summa kronor 46 168 000

Med hänsyn till förut och i det följande omnämnda jämkningar av olika poster i statsförslaget böra ersättningarna för till statsmyndigheter upplåtta lokaler för nästkommande budgetår beräknas för arméns delfond till 19 263 000 kronor, för marinens delfond till 6 445 000 kronor, för flygvapnets delfond till 12 826 000 kronor och för befästningars delfond till 7 982 000 kronor, eller tillhopa 46 516 000 kronor. De i riksstaten under fjärde huvudtiteln beräknade anslagen böra å riksstaten slutligt uppföras i överensstämmelse härmed.

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden.

Innan jag upptager till behandling beräkningen av inkomsterna under denna rubrik, torde jag få erinra om att från och med innevarande budgetår inkomsterna av övnings- och skjutfält redovisas under en särskild inkomstpost samt inkomsterna av flygfält under inkomstposten Diverse inkomster med bokföring å en särskild undertitel.

Jag torde även få erinra om att jag i annat sammanhang förklarar mig icke kunna förorda fortifikations- och flygförvaltningarnas förslag att ändra rubriken för ifrågavarande inkomstpost till Hyror för till enskilda upplåtta lokaler. I överensstämmelse härmed torde även delposten Övriga hyror och arrenden bära bibehållas vid sin gamla beteckning. Fortifikationsförvaltningen har föreslagit, att posten skulle benämnas enbart Övriga hyror.

Arméns delfond. Fortifikationsförvaltningen har i analogi med vad jag förordat beräknat hyres- och arrendeinkomster på följande sätt:

Inkomst av tjänstebostäder	1 185 000
» » uthyrningsfastigheter	500 000
Övriga hyror och arrenden	300 000
	<hr/>
	Summa kronor 1 985 000

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkningar.

Departementschefen. I överensstämmelse med myndigheternas förslag beräknar jag förevarande inkomstpost till 1 985 000 kronor.

Marinens delfond. Fortifikationsförvaltningen har beräknat ifrågavarande inkomster på följande sätt:

Inkomst av tjänstebostäder	325 000
» » uthyrningsfastigheter	180 000
Övriga hyror och arrenden	50 000
	<hr/>
	Summa kronor 555 000

Riksräkenskapsverket har till följd av att ämbetsverket avstyrkt förenämnda förslag om överföring av återstående arrendeinkomster till redovisning under inkomstposten Diverse inkomster vidtagit den ändringen i fortifikationsförvaltningens förslag, att ifrågavarande inkomstpost uppräknats med 200 000 kronor samt inkomstposten Diverse inkomster nedsatts med samma belopp.

Departementschefen. Med biträdande av riksräkenskapsverkets förslag förordar jag, att ifrågavarande inkomstpost beräknas till 755 000 kronor.

Flygvapnets delfond. Fortifikationsförvaltningen har beräknat ifrågavarande inkomster sålunda:

Inkomster av tjänstebostäder	450 000
» » uthyrningsfastigheter	156 000
Övriga hyror och arrenden	25 000
	<hr/>
	Summa kronor 631 000

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkning av ifrågavarande inkomstpost.

Departementschefen. I enlighet med myndigheternas förslag torde förevarande inkomstpost böra beräknas till 631 000 kronor.

Befästningars delfond. *Fortifikationsförvaltningen* har beräknat ifrågavarande inkomster på följande sätt:

Inkomst av tjänstebostäder	25 000
» » uthyrningsfastigheter	5 000
Övriga hyror och arrenden	5 000
	Summa kronor 35 000

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkningar.

Departementschefen. I överensstämmelse med myndigheternas förslag beräknar jag ifrågavarande inkomstpost till 35 000 kronor

De sammanlagda inkomsterna av hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden beräknas enligt vad sålunda anförts till (1 985 000 + 755 000 + 631 000 + 35 000 =) 3 406 000 kronor.

C. Inkomster av övnings- och skjutfält.

Under denna inkomsttitel skola å de olika delfonderna upptagas särskilda delposter för inkomster av jordbruksfastigheter (arrenden m. m.), inkomster av skogsfastigheter (skogsavverkning, varvid endast nettobeloppet upptages) och övriga inkomster (grusavverkning m. m.).

Arméns delfond. *Fortifikationsförvaltningen* har beräknat ifrågavarande inkomster på följande sätt:

Inkomst av jordbruksfastigheter	500 000
» skogsfastigheter	500 000
Övriga inkomster	200 000
	Summa kronor 1 200 000

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkning av ifrågavarande inkomstpost.

Departementschefen. I överensstämmelse med myndigheternas förslag torde förevarande inkomstpost böra beräknas till 1 200 000 kronor.

Marinens delfond. *Fortifikationsförvaltningen* har beräknat ifrågavarande inkomster sålunda:

Inkomst av jordbruksfastigheter	4 000
» » skogsfastigheter	17 000
Övriga inkomster	4 000
	Summa kronor 25 000

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkningar.

Departementschefen. I enlighet med myndigheternas förslag beräknar jag ifrågavarande inkomstpost till 25 000 kronor.

Flygvapnets delfond. *Fortifikationsförvaltningen* har beräknat inkomsterna på följande sätt:

Inkomst av jordbruksfastigheter	65 000
» » skogsfastigheter	45 000
Övriga inkomster	20 000
	Summa kronor 130 000

Riksräkenskapsverket har icke haft någon erinran att göra mot fortifikationsförvaltningens beräkningar.

Departementschefen. I överensstämmelse med myndigheternas förslag beräknar jag inkomstposten till 130 000 kronor.

De sammanlagda inkomsterna av övnings- och skjutfält beräknas enligt vad sålunda anförts till (1 200 000 + 25 000 + 130 000 =) 1 355 000 kronor.

D. Diverse inkomster.

För arméns delfond har *fortifikationsförvaltningen* beräknat inkomstposten till samma belopp som för innevarande budgetår eller 103 000 kronor, varav 50 000 kronor utgörande mot civila patienters vård å garnisonssjukhusen svarande del av vederbörande fastigheters underhåll och 53 000 kronor för hyra av ammunitionsfabriken å Marieberg.

För marinens delfond har *fortifikationsförvaltningen* under denna inkomstpost upptagit 700 000 kronor såsom hyror för marinverkstädernas anläggningar, 40 000 kronor i hyra för marinens centrala beklädnadsverkstad i Karlskrona och 10 000 kronor i dockavgifter m. m. ävensom 200 000 kronor i arrendeinkomster för vissa under Stockholms örlogsvarv lydande markområden, eller sålunda tillhoppa 950 000 kronor.

Beträffande flygvapnets delfond har *fortifikationsförvaltningen* beräknat inkomsterna av flygfält till 16 000 kronor.

För befästningars delfond har *fortifikationsförvaltningen* beräknat ett inkomstbelopp av 5 000 kronor.

Riksräkenskapsverket har icke haft annat att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkningar av ifrågavarande inkomstpost än att, såsom tidigare anförts, inkomsterna för marinens delfond nedsatts med 200 000 kronor.

Departementschefen. Med biträdande av riksräkenskapsverkets förslag beräknar jag inkomsterna under diverseposten för respektive delfonder till respektive 103 000 kronor, 750 000 kronor, 16 000 kronor och 5 000 kronor eller sålunda till sammanlagt 874 000 kronor.

Överskott.

Det överskott, som skall tillföras riksstatens driftbudget, skall fortfarande såsom hittills varit fallet beräknas till 4 % å det vid respektive budgetårs början i fonden ingående kapitalet. I enlighet med riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1950/51 har överskottet å försvarets fastighetsfond i förslaget till riksstat beräknats för arméns delfond till 7 525 000 kronor, för marinens delfond till 3 725 000 kronor, för flygvapnets delfond till 5 650 000 kronor och för befästningars delfond till 2 500 000 kronor. Överskott att tillföras riksstatens driftbudget beräknar jag således i enlighet med riksräkenskapsverkets förslag till 19 400 000 kronor. Denna uppskattning av överskottet har legat till grund för den förut förordade beräkningen av ersättningsanslagen.

I enlighet med vad jag i det föregående anfört har upprättats förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1950/51 (*Bilaga*).

Hemställan.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels besluta om avveckling av försvarets bostadsanskaffningsfond och uppdelning av densamma å arméns, marinens och flygvapnets delfonder av försvarets fastighetsfond från och med budgetåret 1950/51;

dels godkänna omförmälda förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1950/51 (*Bilaga*);

dels ock för budgetåret 1950/51 under riksstatens fjärde huvudtitel anvisa följande förslagsanslag, nämligen

Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond 19 263 000 kronor,

Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond 6 445 000 kronor,

Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond 12 826 000 kronor samt

Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond 7 982 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ingvar J:son Rörs.

Bilaga.

Försvarets fastighetsfonds inkomster och utgifter enligt staten för budgetåret 1949/50 samt enligt förslaget till stat för budgetåret 1950/51.

	Inkomster:	
	1949/50	1950/51
A. <i>Ersättning för till statsmyndigheter upplättna lokaler:</i>	Kronor	Kronor
1. Arméns delfond	19 614 000	19 263 000
2. Marinens delfond	6 746 000	6 445 000
3. Flygvapnets delfond	12 215 000	12 826 000
4. Befästningars delfond	7 337 000	7 982 000
	Säger 45 912 000	46 516 000
B. <i>Hyror och arrenden för till enskilda upplättna lokaler och markområden:</i>		
1. Arméns delfond	1 610 000	1 985 000
2. Marinens delfond	655 000	755 000
3. Flygvapnets delfond	450 000	631 000
4. Befästningars delfond	—	35 000
	Säger 2 715 000	3 406 000
C. <i>Inkomster av övnings- och skjutfält:</i>		
1. Arméns delfond	1 100 000	1 200 000
2. Marinens delfond	25 000	25 000
3. Flygvapnets delfond	127 000	130 000
	Säger 1 252 000	1 355 000
D. <i>Diverse inkomster:</i>		
1. Arméns delfond	103 000	103 000
2. Marinens delfond	750 000	750 000
3. Flygvapnets delfond	23 000	16 000
4. Befästningars delfond	1 000	5 000
	Säger 877 000	874 000
	Summa 50 756 000	52 151 000
	Utgifter:	
A. <i>Reparations- och underhållskostnader m. m.:</i>		
1. Arméns delfond	11 012 000	11 485 000
2. Marinens delfond	3 356 000	3 248 000
3. Flygvapnets delfond	3 870 000	4 381 000
4. Befästningars delfond	3 600 000	3 230 000
	Säger 21 838 000	22 344 000

B. <i>Avsättning till värdeminskningskonto:</i>	Kronor	Kronor
1. Arméns delfond, <i>förslagsvis</i>	2 640 000	2 675 000
2. Marinens delfond, <i>förslagsvis</i>	895 000	840 000
3. Flygvapnets delfond, <i>förslagsvis</i>	3 010 000	3 300 000
4. Befästningars delfond, <i>förslagsvis</i>	1 200 000	1 265 000
	<u>Säger</u>	<u>7 745 000</u>
		8 080 000

C. *Hyses- och arrendeutgifter m. m. för av fonden för-
hyrda lokaler och arrenderade markområden:*

1. Arméns delfond, <i>förslagsvis</i>	975 000	866 000
2. Marinens delfond, <i>förslagsvis</i>	125 000	162 000
3. Flygvapnets delfond, <i>förslagsvis</i>	235 000	272 000
4. Befästningars delfond, <i>förslagsvis</i>	1 038 000	1 027 000
	<u>Säger</u>	<u>2 373 000</u>
		2 327 000

Överskott att tillföras riksstatens driftbudget:

1. Arméns delfond	7 800 000	7 525 000
2. Marinens delfond	3 800 000	3 725 000
3. Flygvapnets delfond	5 700 000	5 650 000
4. Befästningars delfond	1 500 000	2 500 000
	<u>Säger</u>	<u>18 800 000</u>
		19 400 000
	<u>Summa</u>	<u>50 756 000</u>
		52 151 000